

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

11. oktober 2010
san/kirst
MST-147-00088
Dep-001-02805

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag til beslutning om revision af miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket Blomsten til produktgruppen kopi- og trykpapir.

Resume

Kommissionen har fremsendt forslag til reviderede miljømærkekriterier for produktgruppen kopi- og trykpapir.

Der fastsættes kriterier for skovdriften, hvorfra træ til papir stammer, det samlede indhold af farlige stoffer, udledning af farlige stoffer til miljøet (luft og vand) og energiforbrug.

Regeringen forventer at stemme for forslaget.

1. Status

Kommissionen har den 23. september 2010 fremsendt forslag til beslutning om reviderede miljømærkekriterier for tildeling af EU-miljømærket til produktgruppen kopi- og trykpapir (herefter benævnt papir). Forslaget skal til afstemning d. 21. oktober 2010 i Kommissionens forskriftudvalg for Blomsten.

De to kriterieforslag har hjemmel i artikel 7 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 66/2009 af 25. november 2009 om EU-miljømærket.

Forskriftudvalget træffer afgørelse i sager om miljømærkekriterier efter forskriftprocedure med kontrol beskrevet i art. 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, som ændret ved Rådets afgørelse 2006/512 af 17. juli 2006, jf. art. 16, stk. 2 i miljømærkeforordningen. Hvis der i udvalget er kvalificeret flertal for et forslag, udsteder Kommissionen beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget. Opnås der ikke kvalificeret flertal i udvalget, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, og underretter samtidig Europa Parlamentet. Hvis der i Rådet er kvalificeret flertal imod et forslag, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Vedtager Rådet forslaget med kvalificeret flertal eller udtaler Rådet sig ikke inden en frist på højst to måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen, efter at Parlamentet har gennemført en legalitetskontrol af forslaget.

2. Formål og Indhold

De foreliggende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af EU-miljømærket til virksomheder, der producerer papir til skrive- og trykformål til både privat og professionelt brug. Produktgruppen defineres som *ark eller ruller af ubeskrevet papir som anvendes til udskrivning, kopiering eller til at skrive eller tegne på. Indbefattet er også grafisk papir, herunder avispapir.*

Produktgruppen omfatter *ikke* parfumeret papir, varmfølsomt papir, fotografisk papir, og papir/karton til emballage/indpakning.

Det er 3. generation af miljømærkekriterier for papir. Siden sidste revision (2002) er antallet af licenser på europæisk plan steget fra to til 15 licenser heraf er én licens i Danmark. Kommissionen foreslår, at miljømærkekriterierne er gyldige i 4 år.

Kriterierne tager især sigte på:

- at reducere udledningen af giftige eller eutrofierende (næringsberigende) stoffer til vandmiljøet
- at reducere miljømæssige skader og risici, som er forbundet med energiforbrug (global opvarmning, forsuring, ozonlags nedbrydning, udtømning af ikke-fornybare ressourcer)
- at reducere miljømæssige skader og risici, som er forbundet med brug af farlige kemikalier
- at anvende principper for bæredygtig drift for at sikre skovene

Udledninger til vand og luft

Omfatter værdier for udledning (emission) til vand af: COD (organisk stof), AOX (halogenerede organiske stoffer) og P (fosfor), og til luft af: NO_x (kvælstofilter) og S (SO₂).

Desuden begrænses CO₂-udledningen ved hjælp af en grænseværdi for summen af CO₂ fra anvendt brændsel og CO₂ fra anvendt elektricitet. Ansøgere om miljømærket skal anvende det europæiske gennemsnit for CO₂-udledning fra elektricitet, medmindre de kan dokumentere en anden værdi for den anvendte elektricitetsmængde. CO₂-udledningen fra fornybar energikilder indgår ikke i beregningen af CO₂.

Energiforbrug

Omfatter elektricitetsforbrug og brændselsforbrug, herunder også forbrug af træ samt træbaserede restprodukter fra papirfremstillingsprocessen. Kravet ligger indenfor de værdier, der stilles i EU's arbejde med bedste tilgængelige teknologi (BAT) for energiforbrug ved papirfremstilling.

Certificeret træ og returpapir

Fibre kan være nye træfibre eller fibre fra returpapir (afklip og afskær fra papirfremstillingen regnes som nye træfibre, ikke som returfibre). Nye træfibre til papirfremstilling skal hidrøre fra lovligt fældet træ og være dækket af en certificeringsordning for skovdrift og sporbarhed, som udstedt af en uafhængig certificeringsordning såsom FSC, PEFC eller tilsvarende. Hvis ordningen tillader sammenblanding af træ fra certificerede og ucertificerede skove, må andelen af træ fra ucertificerede skove højst udgøre 50 %.

Kemikalier. Regulerede stoffer og blandinger

Basiskrav. Som en konsekvens af den reviderede forordning for EU-Blomsten (nr. 66/2010) stilles der nu en række basiskrav således, at produktet ikke må tilsættes stoffer eller blandinger, der (på tidspunktet for licensudstedelse) kan klassificeres (inkl. selvklassificering) som giftige, kræftfremkaldende, mutagene (stoffer, der kan skade arveanlæg) eller reproduktionstoksiske (stoffer, der er skadelige for forplantningsevnen) i kategorierne I-III (CMR I-III), sensibiliserende eller miljøfarlige. Desuden udelukkes stoffer, der i EU's REACH lovgivnings artikel 57, defineres som *særligt problematiske stoffer* (SVHC) (stoffer på den såkaldte kandidatliste). Koncentrationsgrænsen i denne produktgruppe er 0,1 %.

Afvielser fra ovenstående basiskrav. Kommissionen har mulighed for at indrømme afvigelse fra disse basiskrav, såfremt det teknisk set ikke er muligt at erstatte stofferne. Kommissionen har ikke foreslået afvielser fra basiskravet.

Uanset muligheden for at indrømme afvigelse til visse stoffer fra ovenstående basiskrav, kan Kommissionen ikke indrømme afvigelse til et stof (i koncentrationer over 0,1 %), der er opført på den såkaldte kandidatliste i REACH.

Proceskrav og specifikke stoffer

Udover ovenstående basiskrav reguleres en række kemikalier i produktionen af papirmasse.

Blegning. Klorgas (Cl₂) må ikke anvendes til blegning af papirfibre. ClO₂ må gerne anvendes.

Affarvning (af genbrugsfibre). Der må ikke anvendes APEO'er og nonylphenoloxthoxylater. Øvrige vaskeaktive stoffer (tensider) skal være aerobt nedbrydelige. Konserveringsmidler (der hindrer vækst i papirmasse fra genbrugsfibre) må ikke være potentielt bioakkumulérbare.

Farvestoffer. Der må ikke anvendes farvestoffer og farvepigmenter baseret på bly, kobber, krom eller aluminium. Azo-farvestoffer (der kan fraspalte specifikke kræftfremkaldende aromatiske aminer) må ikke anvendes i miljømærket tryk- og kopipapir (EU's kemikalielovgivning, REACH, forbyder brugen af disse Azo-farvestoffer i tekstil- og læderprodukter).

Polymerer, inkl. akrylamid. Anvendes typisk som vådstyrkemiddel i papir. Der må ikke være over 0,01 % restmonomere, der kan miljøfareklassificeres, eller sundhedsfareklassificeres som CMR I-II. For akrylamid (kræftfremkaldende og mutagen, kategori II) er grænsen maksimalt 0,07 %.

Affaldshåndtering

Der skal være systemer på papirfabrikken, der sikrer håndtering af farligt affald, og at overskydende træ- og papiraffald genanvendes i produktionen, enten til nyt papir eller til energiproduktion.

Brugsegnethed. Produktet skal være brugsegnet til dets formål og opfylde forbrugernes behov.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

4. Nærhedsprincippet

Der er tale om en gennemførelsesforanstaltning af miljømærkeordningen. Forslaget opfylder derfor nærhedsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Miljømærkeordningen er frivillig. Forslaget medfører derfor ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

6. Konsekvenser for Danmark

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Erhvervelse af miljømærket (licens) indebærer udgifter for ansøgeren, men disse udgifter forventes opvejet af de konkurrencemæssige fordele ved erhvervelse af miljømærket.

Beskyttelsesniveauet

Kommissionen redegør ikke herfor, men det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet positivt i EU, da miljømærkekriterierne i henhold til forordningen skal ligge i den bedste 10-20 % del af markedet i EU.

7. Høring

Forslaget er ikke sendt i høring. Et rammenotat om sagen har været sendt i høring i Miljøspecialudvalget fra den 6. – 8. oktober 2010.

Der er ikke indkommet bemærkninger fra organisationerne.

8. Forhandlingssituationen

Arbejdet med revisionen af miljømærkekriterier for papir har været ledet af Italien. Miljømærkekriterierne forventes vedtaget i forskriftudvalget. Overordnet set er der enighed om, at ændringerne medfører en stramning, således at kravene er selektive.

Særligt diskuteret har været krav til certificeret skovdrift. Normalt stilles der krav til, at en vis andel af træ til papirmassen skal være dækket af et sporbarhedscertifikat (typisk FSC eller PEFC certificeret). Værdier på andele af 30, 50 og 70 % har været foreslået (det nuværende krav ligger på 10 %). Kommissionen foreslår nu, at alt træ til nyfibre i papirmassen skal være certificeret. Det betyder ikke nødvendigvis, at alt træ stammer fra certificerede skove, idet de typiske certificeringsordninger tillader en hvis mængde træ fra ikke-certificerede skove. Med Kommissionens forslag godtages, at 50 % af træet stammer fra ikke-certificerede skove, men i så fald skal det dokumenteres, at træet fra disse skove er lovligt fældet.

Kritikere af forslaget om høj andel af certificeret træ har indvendt, at markedsandelen for certificeret træ kun ligger omkring 50 % i EU og 5-10 % på verdensplan, og derfor må kravet ikke være så højt som foreslået.

Udledningen af halogenerede organiske stoffer (AOX'er) er altid til diskussion. Kommissionen foreslår en værdi på 0,20 kg AOX/ton papir (lufttørret), hvilket er en stramning af det nuværende krav med 20 % fra 0,25 kg/ton AOX). Der må ikke anvendes klorgas (Cl₂), der giver anledning til særlig høj udledning af AOX. Lovkravet i flere nordiske lande er op til 0,30 kg AOX/ton.

Blomstens ny forordning stiller et *basiskrav* til indholdet af farlige stoffer (miljø- såvel som sundhedsfareklassificeret) i miljømærkede produkter. I denne produktgruppe foreslår Kommissionen, at kravet skal gælde ved koncentrationer af farlige stoffer over 0,1 %. Kun hvis det ikke er muligt at substituere farlige stoffer, kan Kommissionen foreslå en afvigelse. Kommissionen har ikke foreslået afvigelser fra dette krav.

Der er tale om en skærpelse af miljømærkekravene, da de gældende miljømærkekriterier kun regulerede stoffer, der er miljøfareklassificeret.

Kommissionens forslag udelukker fortsat brug af vådstyrkemidler, der efterlader et restindhold af CMR klassificerede monomerer i koncentrationer over 0,01 %. For akrylamid er koncentrationen 0,07 %, hvilket er en skærpelse fra 0,1 % i de gældende miljømærkekriterier.

Energiforbrug og CO₂-udledning. Kravet ligger indenfor det interval som EU betragter som bedste tilgængelig teknologi (BAT), men flere lande, heriblandt Danmark har arbejdet for, at kravet blev strammet i forhold til f.eks. det nordiske miljømærke, Svanen. Det har ikke været muligt at få en stramning.

9. Dansk holdning

Regeringen er overordnet enig i forslaget, og forventer at kunne stemme for.

Regeringen støtter forslaget om, at træfibre til papirfremstilling skal være certificerede nyfibre eller returfibre. Fra dansk side har det været vigtigt, at alt det anvendte træ til produktion af nyfibre stammer fra dokumenterbart lovligt drevne skove, og at en høj andel af træet til produktion af nyfibre stammer fra bæredygtigt drevne, certificerede skove. Et højt krav om certificeret papir kan stimulere efterspørgslen, indsamlingen og genanvendelsen af returfibre, som kan være en lettere tilgængelig råvare, end certificeret træ.

Regeringen vil lægge afgørende vægt på, at fastholde kravet om, at alt træ fra ucertificerede skove som minimum skal hidrøre fra lovligt drevne skove. Samtidig lægger regeringen afgørende vægt på, at kravet om at der som minimum skal sikres 50 % træ fra certificerede skove i nyfibre også fastholdes.

Samtidig vil regeringen lægge vægt på en fastholdelse af kravet om, at alt træ til nyfibre skal være sporbarhedscertificeret efter enten FSC, PEFC eller tilsvarende standard.

Regeringen støtter et stramt krav til udledningen af AOX'er. Regeringen lægger afgørende vægt på, at kravet forbliver på max 0,20 kg AOX/ton, og vil arbejde for en stramning til 0,15 kg AOX/ton papir.

Regeringen støtter Kommissionens *basiskrav* om indholdet af farlige stoffer, der ikke må indgå i det færdige produkt i koncentrationer over 0,1 %. Regeringen lægger vægt på, at der ikke indrømmes afvigelser fra denne regel til miljø- og sundhedsfarlige stoffer.

Danmark har arbejdet for skrappe krav til energiforbrug og CO₂. Regeringen lægger afgørende vægt på, at kravet ikke slækkes, og vil arbejde for at kravet strammes med 20 %.

10. Tidligere forelæggelser for Folketinget

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.